



صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

معاونت سیاسی

اداره پژوهش‌های سیاسی

**مصاحبه پژوهشی با؛**

**سعید محمدی تک آبی کارشناس سازمان همیاری شهرداری**

**(سبک زندگی و سلامت)**

**بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی (8)**

**طرح راهبردی آشکارسازی در ترافیک چیست؟ (1)**

( چگونه استفاده مناسب از این طرح می تواند در کاهش سوانح رانندگی موثر باشد؟ )

فرآورده‌های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش‌های زیر قابل دسترس است:

– وب سایت خبرگزاری صداوسیما (سرویس پژوهش) <http://www.iribnews.ir>

پژوهشگر: مهدی ناجی

## فهرست مطالب

صفحه	عنوان
1	□ نکات برجسته.....
۱	□ مقدمه .....
۲	۱- طرح ملی «جامع ارتقای امنیت عبور و مرور شهروندان: آشکارسازی در ترافیک» چه روندی را طی کرده است؟
۲	۲- مفاد طرح «آشکارسازی در ترافیک» چیست؟.....
۳	۳- اصل آشکارسازی در ترافیک به چه معنا است؟.....
۳	۴- مردم چگونه میتوانند از خواص رنگها برای حفظ سلامت و ایمنی خود بهره بگیرند؟.....
۴	۵- کاربردهای غیرترافیکی رنگها چیست؟.....
4	□ کلام آخر.....

## بسمه تعالی

برکات انقلاب اسلامی موتور پیشران کشور در عرصه‌ی علم و فناوری و ایجاد زیرساخت‌های حیاتی و اقتصادی و عمرانی شد که تاکنون ثمرات بالنده‌ی آن روزبه‌روز فراگیرتر می‌شود. هزاران شرکت دانش‌بنیان، هزاران طرح زیرساختی و ضروری برای کشور در حوزه‌های عمران و حمل و نقل... و سلامت و کشاورزی و آب و غیره، محصول آن روحیه و آن حضور و آن احساس جمعی است که انقلاب برای کشور به ارمغان آورد.

(بیانیه گام دوم، 1397/11/22، دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت الله خامنه‌ای)

### □ نکات برجسته

- 90 درصد اطلاعات انسان دراز طریق دیداری صورت می‌گیرد.
- اشیاء و موجودات در محیط رانندگی و حمل و نقل بواسطه رنگ، اندازه و فاصله دیده می‌شوند.
- تاثیر قابل رؤیت بودن عوامل ترافیکی (وسیله نقلیه، انسان(عابر و راننده)) : به مغز انسان فرصت کافی برای عکس العمل مناسب می‌دهد. در نتیجه سوانح و تصادفات کاهش پیدا می‌کند.
- اگر به نحو مناسب از رنگ‌ها در عوامل ترافیکی استفاده شود، درصد قابل ملاحظه‌ای از حوادث که به مشاهده و دیدن مربوط است کاهش می‌یابد.
- استفاده مناسب از رنگ‌ها، به خاصیت رنگ‌ها برمی‌گردد.
- بعضی رنگها مانند رنگ زرد زودتر دیده می‌شوند(زرد 3 برابر بیشتر از سبز).
- بعضی رنگها خاصیت روشنگری دارند؛ نحوه در کنار هم بودن رنگ‌ها مهم است. بعضی رنگها لزوما در کنار یکدیگر به وضوح دیده می‌شوند(مانند رنگ زرد و مشکی
- اجرای طرح راهبردی آشکارسازی در محیط رانندگی نه تنها بودجه زیادی لازم ندارد؛ بلکه باعث افزایش تولید و اشتغال می‌شود.

### □ مقدمه

به رغم تلاش‌های قابل تقدیر انجام گرفته توسط متولیان پیشگیری از تصادفات و ارتقای ایمنی سلامت استانی و کشوری، مشاهدات میدانی درون شهری و برون شهری حاکی از آن است که: تنوع رنگ و مواد بازتابنده‌ی نور در پوشش عابران وسایل نقلیه و حتی رنگ آمیزی محیطی به میزان کافی مشاهده نمی‌شود. عابران از جمله دانش آموزان و راکبان بخش بزرگی از قربانیان حوادث رانندگی هستند که معمولا خود نیز سهمی در ایجاد حادثه دارند؛ شاید مهمترین قصور و خطای عابران، راکبان دوچرخه و موتور سیکلت علاوه بر عدم توجه به مبحث دیده شدن در ترافیک، اعتماد بیش از حد به قدرت بینایی رانندگان و عدم توجه به سرعت واکنش به موقع رانندگان مقابل است؛ گاهی عابران با فراغ خاطر بر این باورند که رانندگان، آنها را به موقع و از فاصله دور دیده و برای آنان توقف خواهند کرد. بنابراین اصل دیدن و دیده شدن و آشکارسازی یک رکن اصلی و کلیدی در مباحث رانندگی است؛ که آگاهی کاربران معابر نسبت به این اصل بسیار ضروری است. در این چارچوب در مصاحبه پژوهشی با جناب آقای سعید محمدی تک آبی<sup>1</sup> کارشناس سازمان همیاری شهرداری‌های استان اصفهان، « طرح آشکارسازی در محیط رانندگی» را با طرح سئوالات زیر مورد بررسی و واکاوی قرار دادیم:

1 - ارائه دهنده طرح ملی جامع آشکارسازی در ترافیک. این طرح در اجرای اصول مرتبط با قانون اساسی و تامین حقوق اساسی شهروندی مردم با توجه به ابلاغ منشور حقوق شهروندی مورد حمایت و پشتیبانی معاونت حقوقی رئیس جمهور قرار گرفته بود و مقرر گردید تا بصورت نمونه(پایلوت) در استان سمنان اجرا گردد ولی متاسفانه تاکنون مسکوت مانده و شکل عملیاتی به خود نگرفته است.

## ۱- طرح ملی «جامع ارتقای امنیت عبور و مرور شهروندان: آشکارسازی در ترافیک» چه روندی را طی کرده است؟

سعید محمدی تک آبی، کارشناس سازمان همیاری شهرداری:

بر اساس مفاد منشور حقوق شهروندی، چند سال پیش ایده‌ای تحت‌عنوان «خوب دیده‌شدن، خوب دیدن، رفع استتار و موانع دید در ترافیک» توسط تعدادی از شهروندان اصفهانی برای پیشگیری از تصادفات جاده‌ای و داخل شهری<sup>۱</sup> عنوان شد؛ این ایده با هدف پیشگیری از سوانح و تصادفات رانندگی و ارتقای سلامت و ایمنی صنعت حمل‌ونقل کشور به‌عنوان رکن اساسی توسعه پایدار و تحقق عینی بندهایی از منشور حقوق شهروندی<sup>۲</sup>،<sup>۳</sup> به دست رئیس‌جمهور رسید و معاونت امور حقوقی این نهاد همکاری‌های شایان توجهی داشتند.<sup>۴</sup> این ایده به هیئت دولت و وزارتخانه و نهایتاً به مجلس خواهد رفت؛ و به یاری خدا به تصویب خواهد رسید؛ مکاتبات بسیار زیادی با دستگاه‌ها صورت گرفته است؛ بعضی موارد اصلاح شده است؛ در استان اصفهان از بعضی طرح‌های مربوطه رونمایی و در استان سمنان به‌صورت پایلوت اجرا شده است. اما هنوز چون جنبه عمومی و ملی پیدا نکرده است؛ اجرای کامل این طرح در کشور، به‌عنوان یکی از الگوهای مناسب، کم‌هزینه و موفق، می‌تواند در کاهش تلفات انسانی در بخش حمل‌ونقل و رانندگی کشور بسیار مؤثر باشد.

## ۲- مفاد طرح «آشکارسازی در ترافیک» چیست؟

سعید محمدی تک آبی، کارشناس سازمان همیاری شهرداری:

بر اساس این طرح دستگاه‌های مربوطه ملزم شدند موضوع استفاده از رنگ‌های بازتابنده را رعایت کنند؛ همچنین رنگ‌های متضاد در کنار هم مانند زرد و سیاه را در تجهیزات عقب و جلوی وسیله نقلیه موتوری و غیرموتوری، کلاه کاسکت موتورسواران، روپوش و کفش و کیف، کلاه، پوشاک مدارس، ویلچر و عصای معلولین الزامی کنند.<sup>۵</sup> اگر برای این طرح الزام‌هایی در نظر گرفته یا حتی تبدیل به قانون شود دیگر در اجرای آن سهل‌انگاری صورت نخواهد گرفت. با اجرای دقیق این طرح، تولید و اشتغال مبتنی بر تکنیک (فناوری) استفاده از رنگ در استان‌ها رونق می‌یابد. در برخی کشورها<sup>۶</sup> با اهمیت‌دادن به تأثیر رنگ‌ها در محیط، قدرت آشکارسازی و استفاده از رنگ‌های متضاد و بازتابنده نور و شبرنگ‌ها در محیط رانندگی، به میزان زیاد سوانح و تلفات رانندگی را کاهش داده‌اند.

1 - بر اساس آمارهایی راهنمایی‌رانندگی کشور روزانه بین 50 تا 56 نفر، در اثر تصادف‌های جاده‌ای و داخل شهری فوت می‌کنند.

2 - منشور حقوق شهروندی با هدف استیفا و ارتقای حقوق شهروندی و به‌منظور تدوین برنامه و خط‌مشی دولت، موضوع اصل 134 قانون اساسی، تنظیم شد و شامل مجموعه‌ای از حقوق شهروندی است که یا در منابع نظام حقوقی ایران شناسایی شده‌اند یا دولت برای شناسایی، ایجاد، تحقق و اجرای آن‌ها از طریق اصلاح و توسعه نظام حقوقی و تدوین و پیگیری تصویب لوایح قانونی یا هرگونه تدبیر یا اقدام قانونی لازم تلاش جدی و فراگیر خود را معمول خواهد داشت. برای دستیابی به این هدف نیز همکاری سایر قوا و نهادها و مشارکت مردم، تشکل‌ها، اتحادیه‌های صنفی، سازمان‌های مردم‌نهاد و بخش خصوصی ضروری است.

3 - موضوعی حائز اهمیت که به گفته کارشناسان حوزه پلیس و پزشکی قانونی، روزانه حدود 100 میلیارد تومان خسارت ناشی از جراحات شهروندی، معلولیت و مرگ‌ومیر انسانی به کشور وارد می‌شود.

4 - وقتی شهروندان در اصفهان آن طرح را عنوان کردند، رئیس‌جمهور دستوری دادند که این دستور منتج به یک مصوبه در دولت شد. وقتی مصوبه شد از طرف سازمان همیاری شهرداری‌های اصفهان نامه‌ای به معاونت حقوقی رئیس‌جمهور ارسال شد؛ بعد به قسمت اجرای قانون اساسی و حقوق شهروندی دستور بررسی داده شد که معاون حقوقی رئیس‌جمهور با صدور بخش‌نامه ده‌بندی، تقریباً با 35 دستگاه دولتی و غیردولتی و حتی بخش خصوصی جلساتی گذاشته و طرح را تبیین کردیم.

5 - ایده مربوطه بحث جدیدی نیست و در کشورهای پیشرفته اجرا شده است. در کشورهای اروپایی حتی برای حیوانات اهلی‌شان هم که در جاده‌های روستایی تردد دارند؛ پوشش خاصی روی حیوانات مثل طیور می‌گذارند که در گذر از جاده‌ها قابل‌رؤیت باشد.

6 - در کشورهای اروپایی مخصوصاً کشورهای اسکانندیناوی: سوئد، نروژ و دانمارک، به صورت مناسبی از تنوع رنگ‌ها استفاده می‌کنند.

### ۳- اصل آشکارسازی در ترافیک به چه معناست؟

#### سعید محمدی تک آبی، کارشناس سازمان همیاری شهرداری:

تحقیقات نشان داده: برترین رنگی که در ترافیک مورد توجه قرار می‌گیرد: رنگ زرد است؛ در بین تمام رنگ‌ها، رنگ زرد را بهتر می‌بینیم. رنگ زرد خاصیت شادی بخشی دارد. در کنار رنگ مکمل آن که بنفش (ارغوانی) است. در تابلوهای راهنمایی رانندگی رنگ زرد لیمویی مورد توجه ویژه قرار می‌گیرد. از دور چراغ سبز، همیشه بیشتر از چراغ نارنجی یا چراغ قرمز جلب توجه می‌کند؛ موضوع دیگر: بحث استتار محیطی است: یعنی رنگ‌هایی را استفاده کنیم که در محیط وجود نداشته باشد؛<sup>۱</sup> رنگ سفید را نباید در محیط برفی استفاده کرد. بلکه باید از رنگ مشکی به همراه قرمز استفاده شود؛ موضوع دیگر: 90 درصد اطلاعات رانندگان در حین رانندگی، دیداری است. تاکسی‌های زرد و مشکی توجه بیشتری به خودشان جلب می‌کنند. موضوع دیگر: استفاده از شبرنگ است. برای کلاه ایمنی موتورسواران مخصوصا در شب استفاده شود. از شبرنگ‌های روز رنگ و شب رنگ، می‌توان استفاده کرد.<sup>۲</sup> لزوم شبرنگ بودن روی لباس خیلی مهم است.<sup>۳</sup>

### ۴- مردم چگونه می‌توانند از خواص رنگ‌ها برای حفظ سلامت و ایمنی خود بهره بگیرند؟

#### سعید محمدی تک آبی، کارشناس سازمان همیاری شهرداری:

\* لزوم آشکارسازی (خوب دیدن و خوب دیده شدن)، رفع استتار و رفع موانع دید در ترافیک و معابر درون شهری و برون شهری  
\* از رنگ‌هایی که باعث استتار ما می‌شود همرنگی ما را باعث می‌شود باید پرهیز کنیم. حواسمان باشد در هر محیطی که می‌خواهیم برویم از رنگ متضاد آن و از شبرنگ‌ها استفاده کنیم.  
\* رانندگان محترم، از کلاه‌های نقابدار متضاد با رنگ داشبورد اتومبیل‌شان، ترجیحا از رنگ زرد و مشکی که در دوختش از نوارهای شبرنگ<sup>۴</sup> کار شده استفاده کنند.  
\* رانندگان موتور سیکلت، از کلاه ایمنی و جلیقه که روی آن نوارهای شبرنگ باشد؛ استفاده کنند.  
\* در ترافیک از رنگ‌هایی استفاده کنیم که شاخص دیداری بالایی داشته باشد.

1 - ما باید از پوششی استفاده کنیم که متضاد رنگ محیط باشد. و شاخص دیداری ما را افزایش دهد؛ در بین تمامی رنگ‌ها شاخص زرد و مشکی شاخص بسیار بالایی دارد. برخی تیم‌های فوتبال که لباس‌های زرد و مشکی دارند؛ از فاصله دور بهتر نمایان هستند. هم تیمی آنها از فاصله دور می‌تواند پاس دقیق‌تری بدهد. بنابراین انرژی کمتری مصرف می‌کند و پاسش کمتر لو می‌رود.

2 - در قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی قانون 19، آیتم روز رنگ و شب رنگ به آن اضافه کردیم. در فرم مدارس اصفهان شیوه نامه‌ای که تنظیم شد قید کردند که در فرم مدارس سال 98 - 99 حتما بحث آشکارسازی لحاظ شود. این آشکارسازی شامل دو بحث: روز رنگ بودن، و شب رنگ بودن است.

3 - صبح زود مخصوصا در زمستان، هنوز هوا تاریک است. نشانه آن این است که اتومبیل‌ها چراغشان را روشن می‌کنند تا اطلاعات دیداری دریافت کنند. این اطلاعات دیداری را اگر من شبرنگ نداشته باشم و روشنایی معابر کم باشد؛ تامین نمی‌شود.

4 - تعریف علمی نوارهای بازتابنده یا شبرنگ: «high-visibility-retro-reflective-cloth» است. پارچه‌های رترو نوری که به آنها بمی‌تابد؛ به صورت واگرا منعکس می‌کنند. در حالی که برای بیننده خیرگی ایجاد نمی‌کند. تمام کسانی که لباس کار تولید می‌کنند این پارچه‌ها را دارند. متداول آن در ایران پارچه‌های طوسی رنگ یا نقره‌ای رنگ است. که می‌توانند به زیبایی تمام این پارچه‌ها را بصورت مغزه دوزی (نوار مغزی برجسته) در کنار لبه‌هایی که دوخت وجود دارد. در کنار آستین، مقنعه، چادر جاسازی کنند. یا اینکه همین پارچه را در دکمه بگذارند.

\* رنگ زرد بهترین و ایمن ترین رنگ است.

\* رنگ سفید بهترین رنگ است مگر در شرایط برفی. استفاده از رنگ‌ها باید متضاد محیط استفاده باشد.<sup>۱</sup>

\* رنگ مشکی و قهوه‌ای رنگ‌های مناسبی نیستند.

\* از علایم نوری که تابش یا بازتابش نور را باعث می‌شود استفاده کنیم. تا بتوانیم اطلاعات دیگر استفاده‌کنندگان از معابر را تامین کنیم.

\* به عنوان یک اصل از رنگ‌هایی که شبیه داشبورد اتومبیل است پرهیز کنیم. (از رنگ‌های آکروماتیک و خنثی باید پرهیز کنیم).

\* لباس‌های ست نپوشیم؛ ست بودن لباس باعث استتار لحظه‌ای ما در ترافیک می‌شود. در لباس و پوشش تلفیقی از رنگ‌ها استفاده شود.<sup>۲</sup>

\* از دکمه‌های شب رنگ استفاده کنید. روی هر آستین دو تا دکمه بگذارید.

\* از پارچه‌های بازتابنده نور (استیکر یا چسب) روی کیف، کفش، کلاه، کوله پشتی، چرخ‌های خرید منازل، ویلچر، دوچرخه، موتور سیکلت، در اتومبیل استفاده کنید تا نود درصد اطلاعات دیداری رانندگان را به عنوان یک عابر تامین کرده باشید.

## ۵- کاربردهای غیرترافیکی رنگ‌ها چیست؟

### سعید محمدی تک آبی، کارشناس سازمان همیاری شهرداری:

در محیط خواب‌مان از چراغ سبز با کنتراست نور پایین می‌توان استفاده کرد. موقع سحر از رنگ آبی استفاده کنید. از نورپردازی قرمز یا رنگ قرمز برای آشپزخانه استفاده کنیم. تنوع رنگ‌های مختلف را در آشپزخانه مان داشته باشیم. در خانه‌های سنتی قدیمی ایران از شیشه‌های رنگی استفاده می‌کردند؛ شیشه‌های رنگی چند خاصیت دارد یکی اینکه رنگ هشدار است و حشرات را دور می‌کند. این رنگ‌ها در مسجد نصیرالملک<sup>۳</sup> خیلی عالی کار شده است. در مساجد می‌شود از مدل مسجد نصیرالملک پیروی کرد. در آپارتمان پرده‌ها می‌تواند رنگی باشد. از مناظر طبیعت استفاده کنید. در نور پردازی می‌توان از فیلترهای رنگی استفاده کرد. در فضای دستشویی و حمام می‌توان تنوع رنگ را لحاظ کرد.

### □ کلام آخر

توصیه اکید به رانندگان این است که از سرعت مطمئنه استفاده کنند. ممکن است ترمز اتومبیل مشکل پیدا کند. حواس جمع باشیم؛ استراحت کافی کرده باشیم و بعد وارد محیط پرسرعت ترافیکی بشویم. به علایم دیداری توجه کنیم. از عینک آفتابی در روز و از عینک های پلاریزه در شب استفاده کنیم تا رنگ‌های متضاد محیطی را که معمولا در جاده‌های دو طرفه خیلی دچارش هستیم بتواند فیلتر کند و نور کنترل شده وارد چشم ما شود. وقتی به سمت خورشید حرکت می‌کنیم از عینک استفاده کنیم. از عینک‌های خاکستری استفاده کنیم. چون عینک خاکستری تغییر رنگ ایجاد نمی‌کند. به علامت‌های دیداری توجه کامل داشته باشیم. کل چراغ‌ها و رنگ اتومبیل را تمیز نگه داریم. موتور سیکلت و دوچرخه مخصوصا علایم شبرنگ آنرا تمیز نگه داریم؛ مثلث خطر اتومبیل را حتما داشته

1- وقتی می‌خواهیم به جنگل برویم؛ لباس سبز نپوشیم چون دیده نمی‌شود. جعبه سیاه هواپیما نارنجی است برای اینکه بیشتر هواپیماها اگر در محیط برفی باشند نارنجی بهتر در برف مشخص است.

2- کت و شلوار که می‌پوشید به رنگ متضاد باشد. کت به رنگ روشن باشد؛ همچنین نیم دایره‌ای که پشت آرنج می‌زنند؛ می‌تواند پارچه شب تاب باشد؛ یا نوار مغزی دورش می‌تواند شب تاب باشد؛ پشت یقه کت می‌تواند یک نوار مغزی پنج سانتی دور یا زیر یقه باشد.

3 - مسجد نصیرالملک، یکی از مساجد قدیمی شیراز، در نزدیکی شاه‌چراغ و در کوچه نصیرالملک قرار دارد. بنای مسجد در تاریخ ۱۲۹۴ هـ.ق آغاز و در تاریخ ۱۳۰۵ هـ.ق به پایان رسید. این اثر در تاریخ ۳۰ خرداد ۱۳۵۸ با شماره ثبت ۳۹۶ به‌عنوان یکی از آثار ملی ایران به ثبت رسیده است.

باشیم؛ اگر مثلث خطر را می‌خواهیم استفاده کنیم حتماً از جای شبرنگ و ایمن استفاده کنیم.<sup>1</sup> به تعداد سرنشینان از کلاه‌های شبرنگ دار و زرد داشته باشیم در اتومبیل‌مان و همان توصیه که وقتی از خانه می‌خواهیم خارج شویم حتماً از یک آینه خودمان را چک کنیم.

---

1 - در سال 2015 : جلیقه‌های N 471، در آلمان اجباری شده است. همه رانندگان خودروهای شخصی باید به تعداد سرنشینان از این جلیقه‌ها داشته باشند.